Total Pages : 3

End Semester Examination of Semester–III, 2015
Subject : SANSKRIT (PG)
Paper : SAN–301
Full Marks : 40
Time : 2 Hrs

The figures in the margin indicate the marks corresponding to the question

Candidates are requested to give their answers in their own word as far as practicable.

Illustrate the answers wherever necessary

1. अधोलिखितयोरेकस्योत्तरं प्रदेयम् - १x१०

क) ब्रह्मनिर्मित्यपेक्षया कविनिमिर्तिः कथं विलक्षणा तथा उत्कृष्टति मम्मटाचार्योक्तं मङ्गलायाचरणमवलम्ब्य प्रतिपादयताम्।

ख) 'सकेतितश्चतुर्भेदो जात्यादिर्जातिरेव वा' – इति कारिकांशं काव्यप्रकाश-कारीत्कादिश व्याख्येयम्।

2. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च द्वयोव्याख्या कार्या- १x५

क) त्रयः समुदिताः नतु व्यस्तास्तस्य काव्यस्योद्भवे निर्माणे समुल्लासे च हेतुर्न तु हेतवः।

अथवा

इदमुचममतिशयिनि व्यङ्गये वाच्याद्ध्वनिर्बुधैः कथितः।

ख) तात्पर्यर्थीऽपि केषुचित्।

अथवा

लक्षणा तेन षड्विधा।

३. मम्मटाचार्यमतमनुसृत्य सलक्षणं सोदाहरणं च यथेच्छमलंकारद्वयस्य स्वरूपं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च आलोच्यताम्। ५X२

क) श्लेषः

ख) उपमा

ग) उत्प्रेक्षा

घ) अप्रस्तुतप्रशंसा

४। सयुक्तिकं यतेच्छं द्वयोरलंकारनिर्णयः देवभाषया देवनागर्या च क्रियनाम्। ५X२

क) उहो केनेदृशी बुद्धिर्दारुण तव निर्मिता।
त्रिगुणा श्रूयते बुद्धिर्न तु दारुमीय क्वचित्।।

ख) गाम्भीर्यगरिमा तस्य सत्यं गङ्गाभुजंगवत्।
दुरालोकः स समरे निदाधाम्बररत्ववत्।।

ग) लिम्पतीव तमोऽङ्गानि वर्षतीवाञ्जनं नमः।
असत्पुरूषसेबेव दृष्टिर्विफलतां गता।।

घ) क्व सूर्यप्रभवो वंशः क्व-चाल्पविषया मतिः।
तितीर्षुर्दुस्तरं मोहादुडुपेनास्मि सागरम्।

अथवा

मम्मटाचार्योक्तदिशा सर्मदं सोदाहरणमनुप्रासलंकारस्वरूपमालोच्यताम्।

अथवा

द्वयोः पार्थक्यं निरूपयत। ५x२

क) उपमा–रूपकयोः।

ख) दृष्टान्त–निदर्शनयोः।

ग) उत्प्रेक्षा–सन्देहयोः।